

Železniška postaja Otoče

Prvo postajališče, 1887

Naraščajoče število romarjev na Brezje je narekovalo otvoritev postajališča v Otočah. Sprva so morali romarji na Brezje uporabljati postajo Podnart. Postajališče je bilo ustanovljeno po prizadevanjih Janeza Debelaka iz Otoč leta 1887 (na to nas opozarja spominsko obeležje v Otočah na hiši št. 13.) Ureditev postajališča je stala 800 kron, ki so jih zbrali zainteresirani krajanje Otoč, zato je bilo postajališče občinska last. Vozne karte je več let prodajal gostilničar Markelj, ki je imel v najemu gostilno nasproti sedanje stavbe postajališča ob cestnem prehodu. Postajališča se je posluževalo zelo veliko število romarjev in domačinov, ki pa na postajališču niso imeli nobenega zavetja, saj je bil ob progi le ograjen prostor in drog z imenom postajališča.

Restavracija »Ivan Markelj«

Vir: Knjiga »Pozrav z Gorenjske« (GM Kranj)

					Stationen						
P. 1713	P. 1714	P. 1715	P. 1716	P. 1717	km	P. 1713	P. 1714	P. 1715	P. 1716	P. 1717	
A. S. C.	F. S. C.	F. S. C.	F. S. C.	F. S. C.		F. S. C.	F. S. C.	F. S. C.	F. S. C.	F. S. C.	
Tag Nr. 000	2.00	8.30	1.35	6.00	—	ab Tarvis (26) v	3.20	10.16	3.16	7.55	ab Nr. 420
veckert	2.47	8.41	1.53	6.20	9	Ratschnach-Weissenfels	3.16	10.00	3.00	7.30	veckert
ab Juni	3.00	8.55	1.47	6.35	17	Kronau	3.07	9.46	2.45	7.20	ab Juni
bis Juni	3.30	9.21	2.17	7.02	29	Langenfeld	2.55	9.20	2.18	7.01	bis Juni
ab Sept.	3.50	9.40	2.39	7.24	39	Aasling	2.45	9.00	1.50	6.52	ab Sept.
Früh	4.01	9.55	2.55	7.40	47	Janesburg	2.37	8.50	1.48	6.32	Früh
8.35	4.14	10.00	3.10	7.55	52	Scherasnitz H.	1.55	8.41	1.39	6.25	Abend
8.41	4.20	10.13	3.17	8.05	54	Loos-Valden	1.47	8.30	1.28	6.15	8.41
8.52	4.25	10.25	3.30	8.15	62	Badmannsdorf H.	1.30	8.22	1.18	6.05	8.52
8.59	4.30	10.30	3.39	8.27	64	Ofelsche H.	1.20	8.00	1.04	5.59	8.59
9.10	4.35	10.41	3.51	8.39	71	Podnart-Kropf	1.11	8.02	12.58	5.44	9.10
9.10	4.50	10.47	3.58	8.47	74	St. Jodori H.	1.00	7.47	12.43	5.29	9.10
9.31	5.14	11.02	4.14	9.04	83	Krainburg	1.01	7.42	12.38	5.24	9.31
9.44	5.27	11.15	4.27	9.15	91	Bischofauk	12.25	7.25	12.21	5.02	9.44
9.56	5.30	11.37	4.40	9.30	97	Zwischenhofen	12.11	7.12	12.07	4.53	9.56
10.05	5.45	11.36	4.49	9.41	102	Vismarje	12.15	7.00	11.55	4.43	10.05
10.08	5.50	11.39	4.52	9.45	103	Lalbach St. B.	12.07	6.49	11.45	4.30	10.08
6.17	9.48	6.17	9.48	6.39		Lalbach S. B. v	12.05	6.45	11.40	4.25	6.17
6.55	10.20	6.55	9.55	6.55		ab Triest (S. B.)	8.25	8.25	7.10	6.55	6.55
8.12	10.50	8.12	8.04	8.04		Triest-S. Andrea (34)	8.00	8.00	7.00	8.12	8.12
						ab Pola (35)	3.50	3.50	3.00		

Železniški vozni red, 1890
Vir: Digitalni arhiv Radovljica

Načrti in gradnja prvega postajališča, 1896-1906

Anton Žumer se je 12. maja 1896 obvezal, da bo na svoje stroške in delno tudi na svojem zemljišču zgradil čakalnico za potnike, vendar je kmalu umrl. Vdova Rozalija pa tega ni bila sposobna izvesti. Pristala je le na to, da za gradnjo prispeva 500 kron in del zemljišča ob cesti.

Vozni red

na gorenjski in kamniški progi državnih železnic
veljaven od 1. oktobra 1901.

A. Proga Trbiž-Ljubljana.

				Odhod	Trbiž	Prihod					
825	131	535	417	↓			1255	309	1032	715	
841	149	553	435			Rateče-Bela Peč		1241	255	1018	701
852	201	605	447			Kranjska Gora .		1229	243	1004	689
910	221	627	507			Dovje		1209	221	942	627
927	239	645	525			Jesenice		1153	204	925	611
933	245	651	531			Javornik		1143	152	914	600
940	253	659	538			Žerovnica o. p. .			143	904	551
953	312	718	548			Lesce-Bled . . .		1125	133	853	541
959	318	724	554			Radovljica o. p.		1118	122	841	529
1010	329	735	604			Otoče o. p. . . .			109	829	516
1016	336	742	610			Podnart-Kropa .		1102	105	823	511
1026	346	752	620			Sv. Jošt o. p. . .			1250	809	456
1031	354	801	626			Kranj		1046	1246	804	451
1043	407	815	638			Škofja Loka . .		1034	1230	747	435
1055	420	827	650		Medvode		1022	1216	733	421	
1104	429	838	659		Vižmarje		1012	1206	722	410	
1111	436	843	706	Prihod	Ljubljana drž. k.	Odhod	1004	1158	713	402	
1113	441	848	709	Odhod	Ljubljana j. k.	Prihod	1003	1154	708	359	
1116	444	851	712	Prihod	Ljubljana j. k.	Odhod	1000	1151	705	356	

Vozni red v slovenščini, 1901
Vir: Gorenjec, 28. 12. 1901

Železniški promet na državni železnici. Minula dva praznika je bilo krasno vreme in vsled tega je bil promet na gorenjski železnici tako ogromen, kakršen menda še nikdar. Vozilo je namreč všteti vojaške vlake 80 osebnih vlakov na vseh treh progah državne železnice iz Ljubljane in nazaj. Odhajajoči vlaki so imeli 56 strojev z 488 vozovi, došli pa 52 strojev s 504 vozovi. Skupno število vseh potnikov je znašalo 30.491. Tako je bilo na postaji Škofja Loka oddanih 1854, v Kranju 2500, v Podnartu in Otočah 5014, v Lescah 2688 vozniških kart. Na Brezjah je bilo minula dva praznika 22.000 romarjev.

Gorenjec, 13. 09. 1902

Leta 1903 so prodali na Otočah 36.000 vozovnic. Postajališče je železnici prinašalo velik dohodek, zato so krajanje zahtevali, da lastništvo postajališča prevzame država in zgradi primerno stavbo. Trgovska in obrtna zbornica v Ljubljani je 30. decembra sklenila prositi Ministrstvo za železnice, da se v letu 1905 na Otočah zgradi primerno poslopje. Postajališče je prišlo v državno last 30. maja 1905.

Čakalnica v Otočah

Da se ustreže že dolgoletni želji in potrebi, je ravnateljstvo državnih železnic v Beljaku prosilo pri železniškem ministerstvu, da se napravi pri postajališču Otoče čakalnica z blagajno in stranišči. Projektirana čakalnica bi imeti prostora za 150 oseb. Zgrajena naj bi bila v švicarskem štilu.

Gorenjec, 11. 11. 1905

Postajališče Otoče

Vir: arhiv družine Kristan, Radovljica

Po dolgem dopisovanju med občino in železniško upravo so konec septembra 1906 le postavili leseno lopo na levi strani proge (nasproti čuvajnice št. 51) v 60,415 km (iz Beograda 608,21 km). Sedanje poslopje je na desni strani proge na 60,132 km. Lopa je bila dolga 19 metrov in široka 3 metre. Na enem koncu je bila uta za potniško blagajno, na drugem koncu pa potniški stranišči. Gradnja je stala 3500 kron.

Stanje do izgradnje novega postajnega poslopja

O povečanju postajališča Otoče je bilo napisano veliko vlog, o tem je razpravljaj tudi Kranjski deželni zbor 16. februarja 1912. Do Otoč so vozili številni vlaki romarje iz Dolenjske in Štajerske. Postajališče so povečali in uredili v izogibališče med prvo svetovno vojno. Po prvi svetovni vojni so se romarji, predvsem pa občina in samostan na Brezjah zelo zavzemali za izboljšanje prometnih razmer na Otočah. Leta 1929 so del lope preuredili v zaprto čakalnico.

Prvi načrt za postajno poslopje Otoče je bil izdelan leta 1930. Dovozno cesto in drugi tir so uredili leta 1937. V letih 1936 in 1937 je ing. Osredkar izdelal nove načrte za sedanje poslopje postajališča. Graditi so ga pričeli spomladi leta 1939 in ga decembra leta 1940 izročili svojemu namenu. Oprema v čakalnici in na peronu je bila lepa in zelo kvalitetna. Izdelana je bila v domačem-gorenjskem slogu. Tega leta so dotedanje postajno poslopje predelali v stanovanjsko hišo za kretnika.

Nova železniška postaja v Otočah

Na gorenjski progi je med Kranjem in Jesenicami prav gotovo v Otočah največ potniškega lege naravnega lege in prirodne lepote. Brezje so na Dobravo, v Kropi, Kamni gorici, Ljubno, dalje šel Jamnik, znan kot ena najlepših razglednih točk na Gorenjskem, na Jelovico, Račinovec, v Seško dolino; osiroma Nava pa v Ljubno, Loko in v trbiško obačo.

Največji dotok tujcev prihaja na Brezje. Brezje se priljubljenost ne le kot največja slovenska Marijina boljša pot, temveč tudi radi njihove izredno lepe naravnega lege in prirodne lepote. Brezje so tudi prikladno izhodišče za celotno izlete in ture. Zadnja leta, zlasti, odkar so v rabi nedeljake žele-

kjer se bodo lahko romarji in izletniki okrepili s jedili, ki so jih prinesli s seboj. Postajališče bo opremljeno tudi s električno razsvetljavo, jutro vodo in primernimi stranišči. Vse posode okrog postajanja bo lepo izraven, okrašen s lepimi nasadi, prirejen tako, da bo dostojno služil velikemu potniškemu prometu, dočim smo dosedaj morali hoditi s čisto na postaje po nezarejeni, večkrat blazni poljski poti.

Skupni stroški za vsa dela so predvideni na približno 300.000 Din. Mnoga dela bodo prevedena opravila zaključeni iz Otoč, Ljubno in Brezje s kulturno. Dosedaj so s kulturno navozili že park in les, ki so ga v ta namen nekateri darovali. V krat-

lenske karte, je tu hitro vršenje nedeljkih izletnikov, ki opravijo najprej bodaj potniško pohodnost, potem pa gredo pot v Radovljico in na Bled; ali pa skoz Beogradje v Zirovnico. Ti gredo zvečer na postajo Lesce, ali v Zirovnico. Številni romarji in izletniki pa si ogledajo hribce okoli in se odpravijo iz Otoč na s prvimi pohodlanskimi vlakom. Postajališče v Otočah je zlasti ob nedeljah in praznikih v polnih mesih ves dan v napornem prometu; zlasti, ker ni poskrbljeno za zadostno število naladbenic. Vse promet opravila naravno so sama ocela. Vsako leto se silijo število potniške romarje in izletnikov, da postajališče v Otočah nikakor ni primerno za tolikšen tojaki promet.

Pa tudi prostor, kjer stoji sedanje postajališče, ni prav nič prikladen za potnike, ker je preveč oddaljen od poti, ki vodi na Dobravo in Kropi. Prav tako so se zlasti potniki izrekli želja, da bi se postajališče Otoča preimenovala v Otoča-Brezje.

Znane pa je, da železniška uprava sama ne gradi novih kolodvorskih zgradb, marveč jih le zgrajene sprejme v skrbno. Če je torej potrebno na kake postaji novo kolodvorsko poslopje, ga morajo postaviti zainteresirane sami. Silna naloga žaka sedaj tudi zainteresirane otočske postaje. Ali kdo naj ta breme prevzame?

Postajališče v Otočah se nahaja na križišču dveh občin: Oveče, Kropi, Kamni gorici in Mošnje. Ker postaja služi največ tujakemu prometu (za domačine bi sedanje poslopje zadostovalo), rudi tega ne more prevzeti le naloga občine od (množinskih občin, ki bi s svojimi občane prevzeli obremenitve. Na pobudo nekaterih interesov in prijateljev tujakemu prometu na Gorenjskem je in nalogo prevzelo Tujako-prometno društvo na Brezjah. Društvo samo pa sila sredstev, da bi preneslo in na novo zgradilo postajo v Otočah, ki bi se s tem tudi preimenovala v Otoča-Brezje; nadležno si je le nalogo, da vse stvar organizira in vodi.

Za to nalogo se je predvsem lotilo svetni domačin g. Štefan Jernej Hatner. On je za to gospodarsko in kulturno potrebo zainteresiral železniško upravo in vse vplivne osebnosti, ki bi nam k uresničitvi tega naloga lahko pripomogle. Na njegovo pobudo se je sestavil iz nekaterih agrarnih članov Tujako-prometnega društva na Brezjah in interesov okoliških vasi poseben gradbeni odbor, ki ima nalogo voditi in nadzorovati vse dela. Velikotni odbor pri železniški direkciji v Ljubljani nam vsa sela na roko. Indaj je le vse tozadnja dovoljenja, preskrbel nam gradbene načrte in izdelal posebnih. Našnje sta izdelala pri žel. direkciji gg. ing. Leskovec in Ouredkar.

Novo poslopje bo stalo na prvotnem mestu, nasproti gostilne Markelj, ob železniškem prelozu, kjer potje ene pot na Dobravo in v Kropi, druga pa proti Brezjam in Ljubno. V načrtu je enonadstropna zgradba, kakor koli vidno na sliki. V priložnosti bodo dva lokala za uradovanje in izdajanje vseh kart, žakalnice in okrevovalnic. V prvem nadstropju pa bo stanovanje za železniške nastanbene na postaji. Na levo bo še pridružena 30 m dolga lopa za 800 oseb, ali večja polna žakalnica,

kom bodo prišli vstati opako in cement; le denarja se ni, da bi mogli speti kriti stroške. Tujako-prometno društvo na Brezjah se je že obrnilo s prošnjami na občinske občine, na banko upravo, železniško direkcijo v Ljubljano, Tujako-prometno zvezo v Ljubljani in nekatero zasebno interesentov, ki naj naše delo s izdatnimi denarnimi sredstvi podpre. Če bodo vsi ti spoštovali naše skupne težnje, bo že to jeseň stavba vsaj v surovem stanju dograjena in izročena prometu.

Nova železniška postaja v Otočah.

Na gorenjski progi je med Kranjem in Jesenicami prav gotovo v Otočah največ potniškega (prometa). Največji dotok tujcev prihaja na Brezje. Brezje so priljubljene ne le kot največja slovenska Marijina božja pot, temveč tudi radi njihove izredno lepe naravne lege in prirodne lepote, Brezje so tudi prikladno izhodišče za neštete izlete in ture na Dobravo, v Kropo, Kamno gorico, Lipnico, dalje čez Jamnik, znan kot ena najlepših razglednih točk na Gorenjskem, na Jelovico, Ratitovec, v Selško dolino; onstran Save pa v Ljubno, Leše in v tržiško okolico.

Zadnja leta, zlasti, odkar so v rabi nedeljske železniške karte, je tu živahno vrvenje nedeljskih izletnikov, ki opravijo najprej božjepotno pobožnost, potem pa gredo peš v Radovljico in na Bled; ali pa skozi Begunje v Žirovnico. Ti gredo zvečer na postajo Lesce ali v Žirovnico. Številni romarji in izletniki pa si ogledajo bližnjo okolico in se odpeljejo iz Otoč že s prvim popoldanskim vlakom. Postajališče v Otočah je zlasti ob nedeljah in praznikih v poletnih mesecih ves dan v napornem prometu; zlasti ker ni poskrbljeno za zadostno število uslužbencev. Ves promet opravlja navadno ena oseba. Vsako leto se slišijo številne pritožbe romarjev in izletnikov, da postajališče v Otočah nikakor ni primerno za tolikšen tujski promet.

Pa tudi prostor, kjer stoji sedanje postajališče, ni prav nič prikladen za potnike, ker je preveč oddaljen od poti, ki vodi na Brezje in Dobravo. Prav tako so že nešteti potniki izrazili željo, da bi se postajališče Otoče preimenovalo v Otoče-Brezje.

Znano pa je, da železniška uprava sama ne gradi novih kolodvorskih zgradb, marveč jih že zgrajene sprejme v oskrbo. Če je torej potrebno na kaki postaji novo kolodvorsko poslopje, ga morajo postaviti interesentje sami. Slična naloga čaka sedaj tudi interesente otoške postaje. Ali kdo naj to breme prevzame?

Postajališče v Otočah se nahaja na križišču štirih občin: Ovsiše, Kropa, Kamna gorica in Mošnje. Ker postaja služi največ tujskemu prometu (za domačine bi sedanje poslopje zadostovalo), radi tega ne more prevzeti te naloge nobena od imenovanih občin, ki bi s tenj svoje občane preveč obremenila. Na pobudo nekaterih interesentov in prijateljev tujskega prometa na Gorenjskem je to nalogo prevzelo Tujsko-prometno društvo na Brezjah. Društvo samo pa nima sredstev, da bi premestilo in na novo zgradilo postajo v Otočah, ki bi se s tem tudi preimenovala v Otoče-Brezje; nadelo si je le nalogo, da vso stvar organizira in vodi.

Za to zadevo se je predvsem toplo zavzel domačin g. župnik Jernej Hafner. On je za to gosjiodarsko in kulturno potrebo zainteresiral železniško upravo in vse vplivne osebnosti, ki bi nam k uresničitvi tega načrta lahko pripomogle. Na njegovo pobudo se je sestavil iz nekaterih agilnih članov Tujsko-prometnega društva na Brezjah in interesentov okoliških vasi poseben gradbeni odbor, ki ima nalogo voditi in nadzorovati vsa dela. Tehnični oddelek pri železniški direkciji v Ljubljani nam gre zelo na roko. Izdal je že vsa tozadevna dovoljenja, preskrbel nam gradbene načrte in izdelal proračun. Načrte sta izdelala pri žel. direkciji gg. ing. Leskovšek in Osredkar.

Novo poslopje bo stalo na prvotnem mestu nasproti gostilne Markelj, ob železniškem prelazu, kjer pelje ena pot na Dobravo in v Kropo, druga pa proti Brezjam in Ljubnu. V načrtu je enonadstropna zgradba, kakršno vidimo na sliki. v pritličju bosta dva lokala za uradovanje in izdajanje vozniških kart, čakalnica in okrepčevalnica. V prvem nadstropju pa bo stanovanje za železniške uslužbence na postaji. Na levo bo še prizidana 20 m dolga lopa za 800 oseb, ali večja poletna čakalnica, kjer se bodo

lahko romarji in izletniki okrepčali z jedili, ki so jih prinesli s seboj. Postajališče bo opremljeno tudi z električno razsvetljavo, pitno vodo in primernimi stranišči. Ves prostor okrog poslopja bo lepo izravnano, okrašen z lepimi nasadi, prirejen tako, da bo dostojno služil velikemu potniškemu prometu, dočim smo dosedaj morali hoditi s ceste na postajo po neurejeni, večkrat blatni poljski poti.

Skupni stroški za vsa dela so predvideni na približno 300.000 Din. Mnoga dela bodo seveda opravili vaščani iz Otoč, Ljubna in Brezij s kulukom. Dosedaj so s kulukom navozili že pesek in les, ki so ga v ta namen nekateri darovali. V kratkem bomo pričeli voziti opeko in cement; le denarja še ni, da bi mogli sproti kriti stroške. Tujsko-prometno društvo na Brezjah se je že obrnilo s prošnjami na okoliške občine, na bansko upravo, železniško direkcijo v Ljubljano, Tujsko-prometno zvezo v Ljubljani in nekatere zasebne interesente, ki naj naše delo z izdatnimi denarnimi sredstvi podpro. Če bodo vsi ti vpoštevali naše skupne težnje, bo že to jesen stavba vsaj v surovem stanju dograjena in izročena prometu.

Slovenec, 17. 02. 1937

Postajno poslopje Otoče, načrt iz leta 1936

Vir: posredoval Branislav Šmitek, Brezje

Viri:

Tekst o postajališču Otoče sestavil Slavko Mežek (prebrano na postaji Otoče, novembra 2010).

Članke iz časopisa Gorenjec zbral Goran Lavrenčak - DAR

Vir: www.dLib.si; digitalizirano: 1900-1916 in 1934-1941 / Gorenjec

Članek iz časopisa Slovenec zbral Branislav Šmitek, Brezje.

Vir: www.dLib.si; digitalizirano: 1873-1945 / Slovenec